

SVENSKA BANKERS HÅLLBARHETS BETYG 2019

- EN INTERNATIONELL RANKNING AV BANKERNAS RIKTLINJER

FairFinanceGuide®
Sverige

Om Fair Finance Guide

Fair Finance Guide är ett samarbetsinitiativ i 13 länder som genom en internationell metod granskar hur hållbart och ansvarsfullt banker investerar och lånar ut pengar. Syftet är att förbättra insynen för allmänheten och därigenom påverka bankerna att ta större ansvar.

Initiativet i Sverige leds av Sveriges Konsumenter i samarbete med Amnesty International, Diakonia, Fair Action, Naturskyddsföreningen och World Animal Protection. Läs mer på www.fairfinanceguide.se

Naturskyddsföreningen

Fair Finance Guide finansieras med stöd från

Granskningsmetoden har utvecklats med hjälp av

Radarweg 505
1043 NZ Amsterdam
The Netherlands
Tel: +31(0)20 820 8320
www.profundo.nl

Omslagsbild: Anje Spratt, Unsplash

Innehåll

1. Om granskningen	2
2. Svenska bankers hållbarhetsbetyg 2019	3
• Låga krav inom djurskydd	
• En del förbättringar på klimatområdet	
• Störst förbättringar inom skatteflykt och vapenexport	
3. Fortsatta brister i praktiken	7
• Stora satsningar på fossila bränslen efter Parisavtalet	
• Modeindustrins underbetalda sömmerskor får inget stöd	
• Kopplingar till kritiserad hantering av migranter i USA	
• Investeringar i företag som driver på Amazonas brände	
4. Politiska lösningar för en mer hållbar finansbransch	9
Bilaga 1: Tabell med alla bankers policybetyg per granskningstema	10
Bilaga 2: Sammanfattning av förbättringar per bank 2019	11
Bilaga 3: Kriterierna för djurskydd och bankernas poäng	14

1. Om granskningen

Fair Finance Guide (FFG) i Sverige kartlägger en gång om året svenska bankers riktlinjer när det gäller vilka hållbarhetskrav som bankerna ställer på företag de finansierar eller investerar i, samt hur transparent bankerna redovisar sitt hållbarhetsarbete. Granskningen genomförs enligt FFG:s internationella [granskningsmetod](#) som används i alla [länder](#) där initiativet finns.

I Sverige granskas och betygssätts bankerna inom 15 temaområden. Nio av dem handlar om tematiska hållbarhetsområden och resten handlar om vilka hållbarhetskrav som bankerna ställer på sex utvalda sektorer:

Hållbarhetsteman	Sektorer
Arbetsvillkor	Vapen
Biologisk mångfald	Jordbruk
Djurskydd (nytt)	Skogsbruk
Jämställdhet	Gruvor
Klimatförändringar	Olja & Gas
Korruption	Kraftproduktion
Mänskliga rättigheter	
Skatt	
Öppenhet & ansvar	

Granskningen är principbaserad och kartlägger vilka hållbarhetsprinciper inom respektive område som bankerna säger att deras investeringar och utlåning ska följa. Principerna är hämtade från olika typer av internationella standarder och konventioner som rör hållbarhetsfrågor, så som FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Totalt kartläggs bankernas ställningstaganden gällande över 200 hållbarhetsprinciper, läs mer i [FFG:s granskningsmetod](#). Ju fler principer en bank lovar att följa, enligt dess formella och publika riktlinjer för investeringar och utlåning, desto högre betyg får banken. Betyget uttrycks i procent och avser hur stor andel av de totala antalet principer som banken ställt sig bakom.

Under granskningsprocessen får bankerna ta del av resultatet och har möjlighet att komplettera och korrigera eventuella felaktigheter. Bankerna kan också överklaga en bedömning och frågan bedöms då av konsulten Profundo som utvecklat metoden. Vid principiellt viktiga fall diskuteras och bedöms frågan av FFG:s internationella metodgrupp där en representant från varje land deltar.

För att kontrollera hur väl bankerna håller sina löften i praktiken genomför FFG fallstudier några gånger per år. Fallstudierna görs i samarbete med initiativets partnerorganisationer som väljer fokus för sin respektive studie. I fallstudierna granskas bankernas investeringar eller utlåning till företag med stora hållbarhetsproblem samt hur bankerna har agerat på problemen, till exempel genom ett aktivt påverkansarbete. Om en bank har kopplingar men inte gjort tillräckligt för att ta ansvar så underkänns banken och kritiserats för att inte leva upp till sina egna riktlinjer. Läs mer om våra senaste fallstudier sist i den här rapporten.

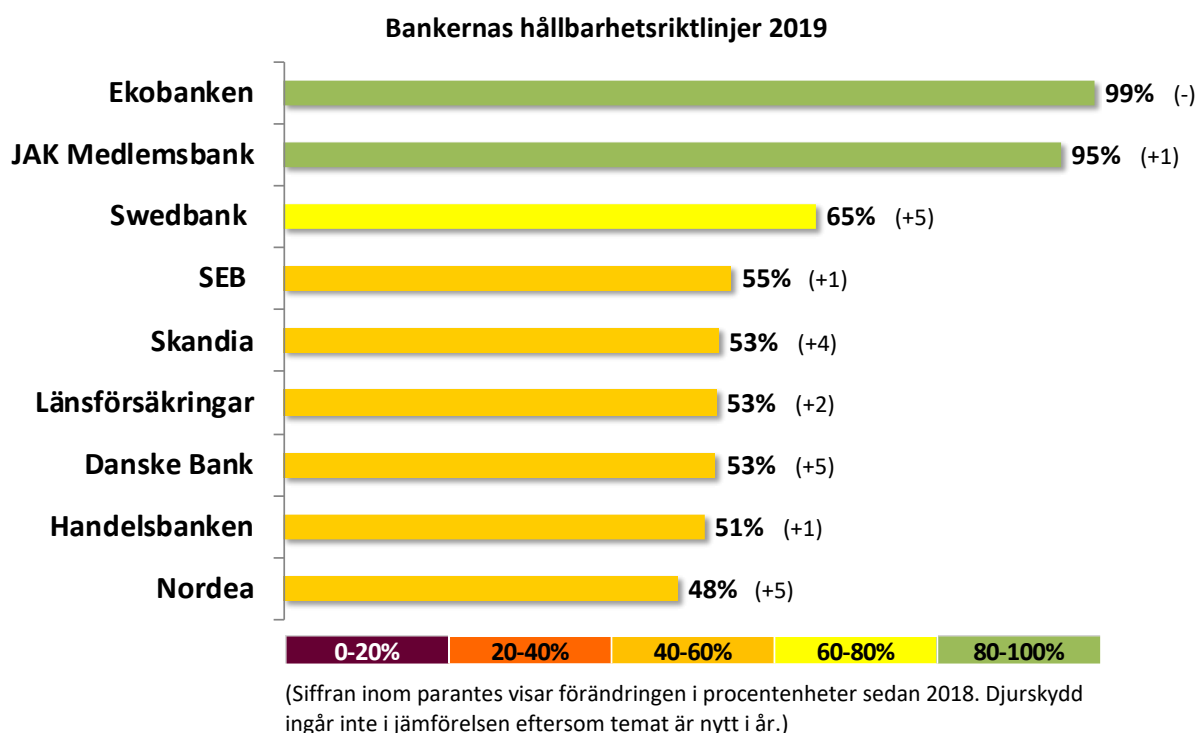
Djurskydd nytt granskningstema

Under 2019 har djurskyddsorganisationen [World Animal Protection](#) (WAP) anslutit till FFG i Sverige och därmed utökas granskningarna till att även omfatta frågor om djurskydd. WAP är en av världens största djurskyddsorganisationer och arbetar för att motverka utnyttjandet av vilda djur och att förbättra villkoren för djur inom lantbruk och djurhållning, inte minst med koppling till multinationella bolag.

I FFG:s granskningar kartläggs de svenska bankernas riktlinjer kring djurskydd. Det handlar om totalt 15 principer (se bilaga 3) för att undvika onödigt lidande som bankerna bör ställa krav på företag att följa. Exempelvis handlar det om att inte acceptera för små burar, för långa djurtransporter, att djurtester ska minimeras och inte användas till kosmetikaprodukter, att vilda djur inte får hållas instängda annat än i utbildningssyfte, att användningen av antibiotika ska vara restriktiv och att djurhållning ska leva upp till särskilda hållbarhetsstandarder. Kraven är principiella och gäller även företagens underleverantörer. Sedan tidigare deltar WAP även i FFG i Nederländerna.

2. Svenska bankers hållbarhetsbetyg 2019

2019 års granskning visar att bankerna i Sverige fortsätter att förbättra sina riktlinjer för hållbarhet när de investerar och lånar ut pengar. I snitt har de sju största bankerna förbättrat sig med tre procentenheter och ställer nu krav som motsvarar 54 procent av internationella hållbarhetsprinciper när de investerar och lånar ut pengar.

Störst förbättringar har **Swedbank**, **Danske Bank** och **Nordea** gjort med ökning på runt fem procentenheter. Det gör att Swedbank befäster sin plats som bästa storbank med totalt 65 procent. Danske Banks förbättring gör att de klättrar upp en placering med totalt 53 procent. Nordea, som under året inlett ett arbete med att förtydliga sina hållbarhetsriktlinjer, avancerar upp till 48 procent men det räcker ändå inte för att ta sig bort från jumboplatsen.

Även **Skandia** och **Länsförsäkringar** har gjort en hel del förbättringar under 2019 och ökar med fyra respektive två procentenheter till runt 53 procent. Skandia som har något bättre poäng avancerar två placeringar medan Länsförsäkringar ligger kvar på samma plats som förra året.

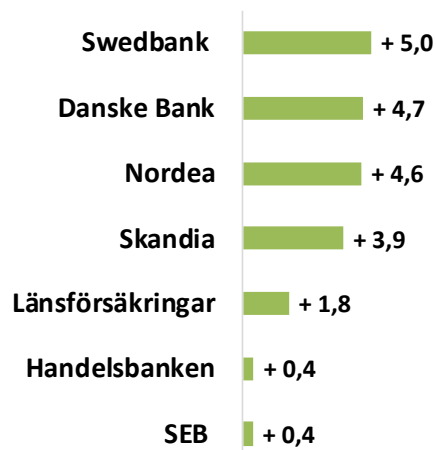
SEB och **Handelsbanken** har förbättrat sig minst av alla storbankerna och ökar med mindre än en procent. Handelsbanken tappar därmed tre placeringar medan SEB behåller sin andraplats bland storbankerna, men glappet upp till Swedbank ökar ytterligare.

Ekobanken och **JAK Medlemsbank** ligger fortsatt i topp när det gäller hänsyn till hållbarhet. JAK har förbättrat sina riktlinjer ytterligare, framförallt genom en tydligare hållbarhetspolicy, och ökar med en procent upp till 95 procent. Ekobanken ligger kvar på 99 procent.

Låga krav inom djurskydd

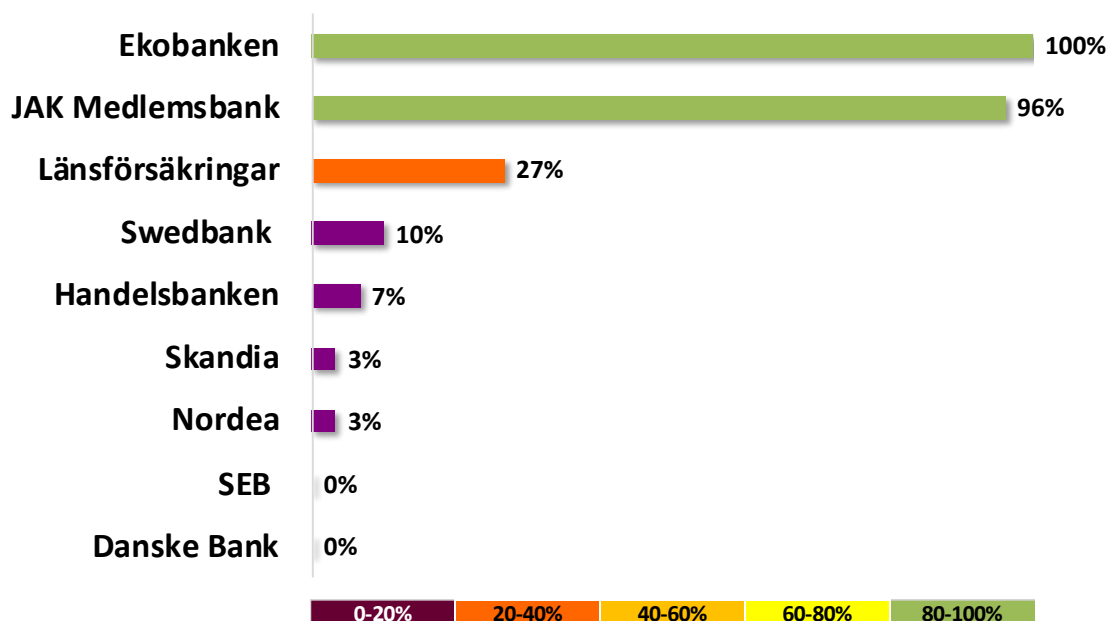
Granskningen visar att djurskyddsfrågor ännu inte ingår i de stora bankernas hållbarhetsarbete i någon större utsträckning. I snitt ställer de sju största bankerna endast krav som motsvarar sju procent av internationella djurskyddsprinciper när de lånar ut och investerar i företag.

Förbättring av bankernas policybetyg 2019 (procentenheter)

Högst krav på djurskydd ställer **Ekobanken** som ställer sig bakom alla principerna. **JAK** uppfyller också nästan alla principer men får ett litet avdrag för att banken inte ställer krav på att djurhållningen ska vara ekologisk. Båda bankerna lånar bara ut till småskalig verksamhet i Sverige som omfattas av svenska djurskyddsregler.

Bankernas riktlinjer kring djurskydd

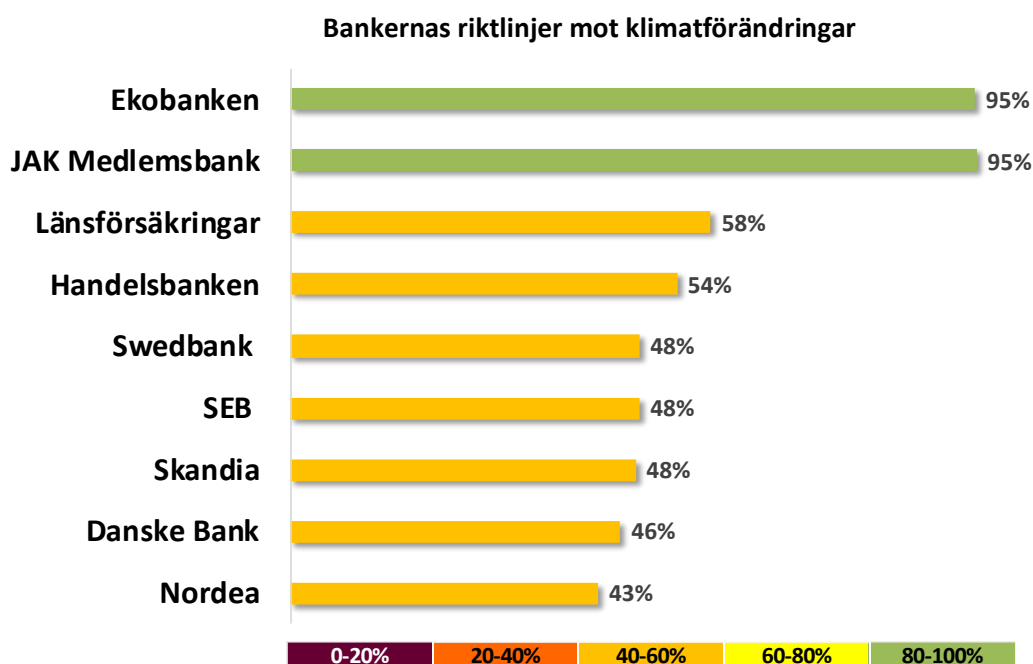
Bäst resultat bland de stora bankerna fick **Länsförsäkringar** med 27 procent. Länsförsäkringar tillämpar en djurskyddskonvention i sin kapitalförvaltning som uppfyller principen om att djur ska ha fem friheter, dvs frihet från hunger och törst; obehag; smärta, skada och sjukdom; rädsla och oro; samt möjlighet till ett naturligt beteende. Länsförsäkringars utlåning är också avgränsad till svenska lantbruksföretag som omfattas av svenska regler för djurskydd, som uppfyller några av principerna.

Swedbank och **Handelsbanken** skriver i sina riktlinjer att företag ska jobba med djurskyddsfrågor men inte specifikt vad det ska innebära, förutom att Swedbank skriver att användningen av antibiotika ska vara restriktiv. **Handelsbanken**, **Länsförsäkringar**, **Skandia** och **Nordea** saknar policy kring antibiotika men är alla del av ett internationellt initiativ för investerare (**FAIRR**) som verkar för

att minska antibiotikaanvändningen hos livsmedelsföretag. Se bankernas detaljerade poäng på varje djurskyddsprincip i bilaga 3.

En del förbättringar på klimatområdet

Flera banker har under året skärpt sina positioner kring investeringar eller utlåning till fossilbolag. **Länsförsäkringar** har sänkt gränsen för investeringar i företag som är involverade i kolutvinning, kolkraft och oljesand till max fem procentⁱ av företagets verksamhet. Även **Skandia** har sänkt gränsen till fem procent men policyn gäller bara utvinning av kol. **Handelsbanken** har beslutat att inte investera i någon typ av fossila bränslen alls genom sina aktivt förvaltade fonder, med hänvisning till att branschen motverkar de globala hållbarhetsmålen. **Nordea** har en ny position att inte investera i företag som till mer än tio procent är involverade i oljesand, och inte ge lån till bolag som huvudsakligen utvinner oljesand eller skiffergas/olja (s.k. "fracking").

Nytt är också att två banker infört krav på omställningsplaner hos fossilföretagen. **Swedbank** kräver att alla energiföretag ska införa omställningsplaner som är i linje med Parisavtalet och planer för att fasa ut kol och okonventionell utvinning av fossila bränslen helt, bland annat oljesand och utvinning i Arktis. **Länsförsäkringar** kräver att kolföretag ska ha gjort åtaganden som följer Parisavtalets klimatmål.

Danske Bank och **Länsförsäkringar** har antagit en policy mot företag som försöker undergräva politiska klimatåtgärder genom lobbying. **Handelsbanken** var tidigare den enda banken som tagit tydlig ställning mot detta i sina riktlinjer. **Nordea** och **Skandia** har engagerat sig i frågan genom branschinitiativ men de saknar ett tydligt ställningstagande i sina riktlinjer.

Alla stora banker utom **Danske Bank** har börjat redovisa arbetet med att implementera rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Alla redovisar

ⁱ Länsförsäkringar kan göra undantag för energiföretag som har upp till 20 procent verksamhet i kol om företaget har gjort åtaganden i linje med Parisavtalets klimatmål eller har en större andel förnybar energi jämfört med fossil energi.

övergripande information om styrningen och strategin för att kartlägga och hantera klimatrisker. **Skandia**, **Länsförsäkringar** och **Handelsbanken** har även börjat göra scenarioanalyser av utvalda delar av sina portföljer och redovisar också resultatet i varierande utsträckning. Flera av de övriga bankerna säger att de planerar att göra scenarioanalyser.

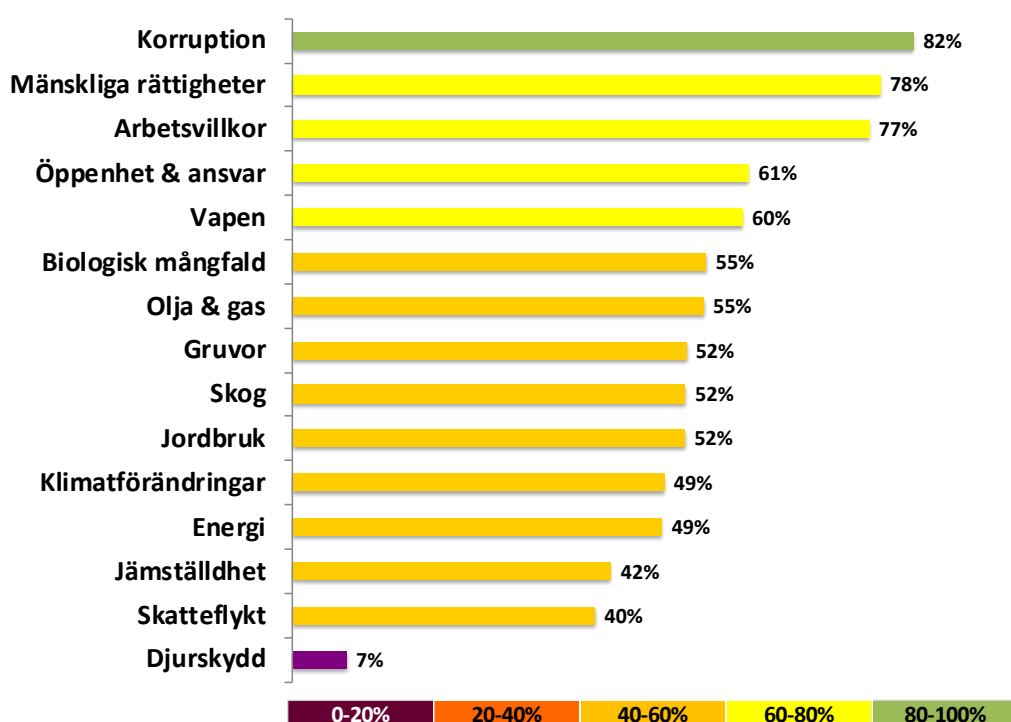
Handelsbanken har den mest utförliga TCFD-rapporteringen och redovisar detaljerat resultat från scenarioanalyserna i en separat rapport. **Ekobanken** har under året också åtagit sig att implementera TCFD:s rekommendationer och har satt ett tidsbundet mål att det ska vara klart inom tre år. **JAK** nämner inte TCFD i sin rapportering. Danske Bank planerar att redovisa arbetet med TCFD i januari 2020.

Sammanfattningsvis ökade alla de stora bankerna, förutom Swedbank, sina klimatbetyg under året. **Länsförsäkringar** och **Handelsbanken** har nu skarpast klimatriktninjer bland de stora bankerna. Swedbank fick sänkt betyg då banken klargjort att kolpolicyn inte gäller kolkraft, annat än vid utvärderingen av nya företagskunder.

Störst förbättringar inom skatteflykt och kontroversiell vapenexport

De största genomsnittliga förbättringarna har skett inom områdena skatteflykt och vapen. Inom skatteflykt är det framförallt **Swedbank** som dragit upp snittet genom att ha gjort flera nya tillägg i sin skattepolicy kring förhållanden till kundernas inblandning i aggressiv skatteplanering. Nu säger policyn bland annat att banken inte ska bistå kunder i upplägg som huvudsakligen syftar till aggressiv skatteplanering och att banken ska förbättra kartläggningen av högrisk kunder. Swedbank lovar också att inte söka speciella skatteavtal (tax rulings) i skatteparadis för att betala lägre skatt. Tidigare innehöll bankens skattepolicy bara riktlinjer kring bankens egna skattebetalningar. Förändringarna sker i kölvattnet av skandalerna kring Swedbanks inblandning i penningtvätt i Baltikum där pengarna i stor utsträckning slussades ut till skatteparadis.

De sju största bankernas genomsnittsbetyg per tema

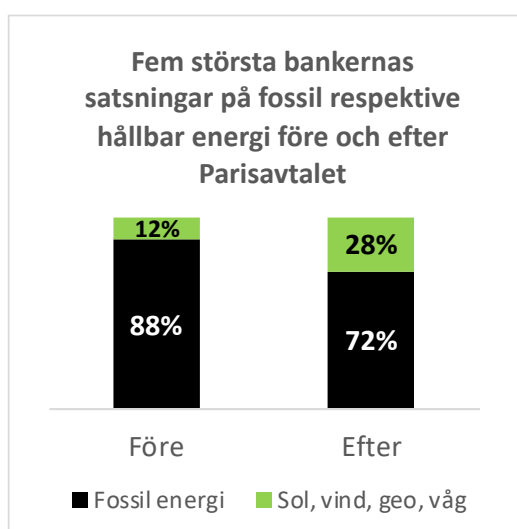
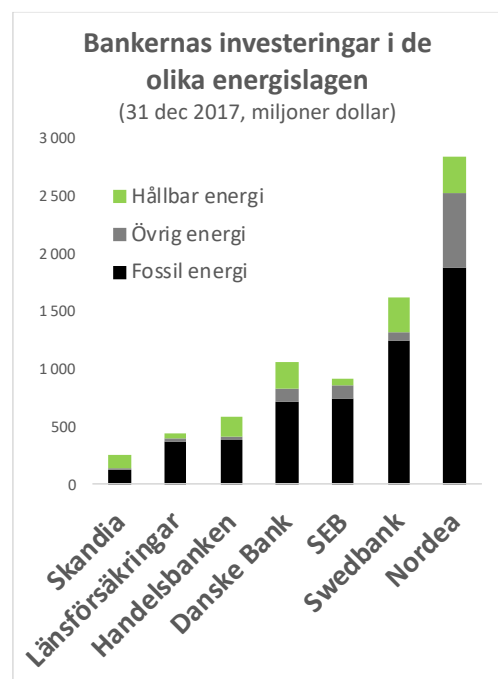
Förbättringarna inom området vapen beror på att några banker antagit nya riktlinjer mot kontroversiell vapenexport. Framförallt **Swedbank**, som i princip saknade positioner mot detta tidigare, har gjort en rejäl förbättring och får nu högst betyg av alla banker. Även **Danske Bank** och **Nordea** har antagit nya positioner kring vapenexport och mänskliga rättigheter. Se alla bankernas individuella betyg per tema i bilaga 2.

3. Fortsatta brister i praktiken

Det senaste året har Fair Finance Guide gjort två större fallstudier och ett antal mindre granskningar av hur bankerna investerar och agerar i praktiken. Mönstret från tidigare granskningar visar att bankerna har fortsatta problem när det gäller att leva upp till sina hållbarhetsriktlinjer i praktiken.

Bankerna satsar stort på fossila bränslen efter Parisavtalet

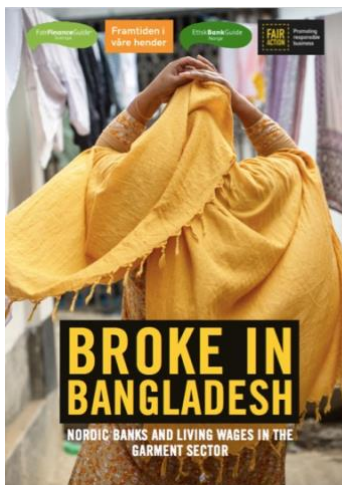
Inför 2018 års COP-möte i Polen gjorde vi en uppföljning av bankernas satsningar på fossil energi jämfört med förnybar energi. Granskningen visade att bankerna två år efter Parisavtalet investerade 5,4 miljarder dollar i fossil energi och bara 1,4 miljarder i hållbar energi. De innebär att bankerna fortfarande satsar 70 procent av sina investeringar på fossil energi och bara 16 procent på hållbar energi. Inom utlåning var resultatet bättre, men fortfarande gick 1,9 miljarder dollar (39 procent) till fossil energi medan 2,5 miljarder (50 procent) gick till hållbar energi. Svårigheten att få information om bankernas utlåning gör att dataunderlaget om bankernas utlåning inte är heltäckande. Däremot hittades flera uppseendeväckande affärer, bland annat miljardlån från **Nordea** och **SEB** till internationella kol- och oljejättar året efter Parisavtalet slöts.

Grafen visar genomsnittliga andelen investeringar och utlåning till fossil energi jämfört med sol-, vind-, våg- och geotermisk energi hos Nordea, Handelsbanken, SEB, Swedbank, Danske Bank, före och efter Parisavtalet.

Jämfört med femårsperioden före Parisavtalet har bankerna dock förbättrat sig. Perioden före Parisavtalet satsade bankerna bara 12 procent på hållbar energi men ökade till 28 procent efter Parisavtalet. Det är framförallt investeringarna i fossila bränslen som minskat och hållbar energi har ökat. Inom utlåning däremot minskade både hållbar och fossil energi, men fossil energi minskade betydligt mer. Det tyder på att bankerna har dragit sig ur kraftbolag som har både fossil och hållbar energi, men inte ersatt det med utlåning till företag med större andel hållbar energi. Konsekvensen blir att bankerna drar sig ur energisektorn istället för att aktivt styra om pengarna till hållbar energiproduktion. Rapporten gjordes tillsammans med Diakonia och Naturskyddsföreningen, i samarbete med Fair Finance Guide i Nederländerna och Frankrike vars banker satsat ännu mer på fossila bränslen jämfört med hållbar energi än de svenska bankerna. [Läs mer här.](#)

Bankerna sviker modeindustrins underbetalda sömmerskor

I januari 2019 släppte vi en granskning av bankernas kopplingar till bristande arbetsvillkor i textilindustrin, särskilt vad gäller levnadslön. Granskningen visade att de stora svenska bankerna totalt har 13 miljarder investerade i fyra svenska modeföretag (H&M, Kappahl, MQ och Stockman/Lindex) som inte ser till att deras underleverantörer betalar sömmerskorna en lön som de kan leva på. I granskningen undersöktes också hur bankerna agerat som ägare för att ställa krav på företagen. Flera av bankerna hade varit i kontakt med H&M men ingen av dem hade ställt tydliga krav på företaget att bidra till kostnaden för högre löner. Totalt sett hade **Swedbank** agerat minst dåligt följt av **Skandia** och **SEB** som alla rapporterat att de haft dialog med H&M om levnadslön de senaste åren. **Handelsbanken** och **Länsförsäkringar** hade inte haft någon dialog alls kring levnadslön, medan **Nordea** och **Danske Bank** inte ville svara. Granskningen

gjordes i samarbete med Fair Action och Framtiden i Norge. [Läs mer här.](#)

Nordea kopplas till kritiserad hantering av migranter i USA

Vi gjorde även en granskning som visade att **Nordea** har investeringar i det amerikanska fängelseföretaget GEO Group. Bolaget driver flera av de migrantförvar i USA som rönt stor internationell uppmärksamhet bland annat på grund av hanteringen av familjer, barn och ungdomar som flyr över mexikanska gränsen till USA. Förhållandena kritiserar för att vara inhumana av bland annat Amnesty. Flera stora banker har efter kritiken dragit sig ur företaget och Kalifornien har beslutat att förbjuda privata företag att driva migrantförvar och fängelser i delstaten. Vår

granskning visade att tre av Nordeas aktivt förvaltade fonder investerar i GEO Group. Investeringar i företaget hittades inte hos någon av de övriga stora svenska bankerna. [Läs mer här.](#)

Swedbank och SEB investerar i företag som driver på Amazonas bränder

I samband med de omfattande bränderna i Amazonas visade vår granskning att **Swedbank** och **SEB** investerar i det amerikanska riskkapitalbolaget Blackstone vars företag i Brasilien driver på exploateringen av regnskogen, som bränderna orsakas av. Blackstones företag bygger infrastruktur i området för att underlätta exploateringen av nya regnskogsområden. Swedbank investerar över två miljarder kronor i Blackstone, medan SEB investerar runt 100 miljoner. Investeringar i företaget hittades inte hos

övriga banker. **Nordea** meddelade att de pausar köp av brasilianska statsobligationer i protest mot regeringen Bolsonaros bristande agerande mot bränderna. [Läs mer här.](#)

4. Politiska åtgärder för en mer hållbar finansbransch

Organisationerna bakom Fair Finance Guide i Sverige har även presenterat elva politiska lösningar för en mer hållbar finansbransch. Bakgrunden är att det behövs bättre spelregler för att hela branschen ska ta hållbarhet på större allvar. I första hand handlar det om att öka insynen, underlätta för sparare att göra hållbara sparval och att införa regelverk och tillsyn av finansaktörers hållbarhetsarbete. Förslagen presenterades på [DN Debatt](#) och diskuterades i ett panelsamtal med representanter från finansutskottet. Responsen var generellt positiv men det är också tydligt att politiker är ovana att behandla viktiga tekniska aspekter när det gäller hållbarhetsfrågor i finansbranschen. [Läs mer här.](#)

Fair Finance Guides elva politiska lösningar:

Öka insynen i var pengarna hamnar

1. Modernisera banksekretessen. Ge Finansinspektionen i uppdrag att utreda och föreskriva hur bankerna kan redovisa information om vilka företag de lånar ut pengar till.
2. Ställ krav på att finansaktörer regelbundet redovisar alla sina investeringar i en sammanhållen redovisning, så att det går att se var pengarna hamnar. Därmed har de som påverkas negativt av bankernas investeringar en bättre möjlighet att utkräva ansvar.

Hjälp spararna att göra hållbara informerade val

3. Inför krav på att finansiella rådgivare ska informera och ta reda på kundens preferenser kring hållbarhetsaspekter vid finansiella val. Om kunden tycker att hållbarhet är viktigt måste rådgivarens rekommendation göras inom produkter som ställer särskilt höga krav på hållbarhet. Säkerställ att tillräckliga kunskaper ingår i rådgivarnas kompetenskrav.
4. Ge Finansinspektionen i uppdrag att utveckla en redovisningsstandard för fonders hållbarhetsinformation. Standarderna bör utformas dels i en förenklad version för konsumenter och dels en mer detaljerad version till professionella målgrupper. Ställ även krav på att informationen från fonderna ska vara tredjepartsverifierad så att sparare kan vara trygga med att det efterlevs i praktiken.
5. Ställ krav på att finansiella aktörer redovisar sparprodukters klimatavtryck, där både direkta och indirekta utsläpp (scope 1-3) omfattas och sätts i relation till vetenskapligt baserade klimatmål.
6. Permanenta Riksgäldens uppdrag att utfärda gröna obligationer för att stimulera marknaden för gröna investeringar och öka utbudet av sparprodukter med tydligare miljönytta.

Skärp regelverk och tillsyn

7. Inför tillsyn av finansaktörers kontrollsystem och rutiner för att säkerställa att de är tillräckliga för att implementera deras hållbarhetsriktlinjer i den finansiella verksamheten.
8. Inför krav på obligatorisk klimatredovisning för finansiella aktörer enligt rekommendationerna i Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) samt att finansaktörer redovisar hur den finansiella verksamheten ställs om i enlighet med 1,5-gradersmålet.
9. Ställ krav på att finansaktörer har robusta och transparenta system för att leva upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter när de finansierar och investerar i företag. I detta ingår att ha rutiner för så kallad human rights due diligence och klagomålsmekanismer för de som drabbas negativt av företagets verksamhet.
10. Verka för att rekommendationerna från EU-kommissionens expertgrupp för hållbar finansiering genomförs i EU. Implementera de rekommendationer som är möjliga redan nu i Sverige.
11. Skärp regelverk och tillsyn av bankers arbete mot penningtvätt och skatteflykt. Hårdare krav bör ställas på banker att bedöma risker för penningtvätt och skatteflykt och vidta effektiva åtgärder för att hantera riskerna.

Bilaga 1: tabell över alla bankers betyg per tema

	Nordea	Handelsbanken	Danske Bank	Länsförsäkringar	Skandia	SEB	Swedbank	JAK Medlemsbank	Ekobanken
Genomsnittsbetyg per bank	48%	51%	53%	53%	53%	55%	65%	95%	99%
	Betyg per temaområde								
Arbetsvillkor	73%	71%	86%	79%	86%	71%	71%	100%	100%
Biologisk mångfald	38%	64%	57%	47%	60%	63%	57%	100%	100%
Djurskydd	3%	7%	0%	27%	3%	0%	10%	96%	100%
Energi	39%	49%	48%	53%	45%	54%	57%	100%	100%
Gruvor	43%	44%	56%	41%	42%	65%	74%	n.a.	n.a.
Jordbruk	38%	41%	63%	46%	57%	49%	70%	96%	100%
Jämställdhet	41%	35%	30%	57%	39%	31%	63%	80%	100%
Klimatförändringar	43%	54%	46%	58%	48%	48%	48%	95%	95%
Korruption	83%	83%	83%	83%	83%	83%	77%	100%	100%
Mänskliga rättigheter	77%	75%	77%	85%	77%	74%	82%	100%	100%
Olja & gas	59%	56%	59%	39%	41%	54%	73%	100%	100%
Skatteflykt	47%	32%	35%	21%	57%	26%	62%	100%	100%
Skog	33%	43%	57%	43%	39%	64%	86%	100%	100%
Vapen	46%	54%	44%	50%	57%	81%	86%	100%	100%
Öppenhet & ansvar	61%	64%	53%	66%	63%	59%	59%	64%	93%

*n.a. betyder att banken inte har några kopplingar till branschen. Ekobanken och JAK Medlemsbank har inte heller kopplingar till branscherna Olja & Gas samt Vapen men tar aktivt ställning mot dessa branscher av hållbarhetsskäl, vilket ger full poäng enligt Fair Finance Guides internationella granskningsmetod. Läs mer om metoden [här](#).

Se bankernas detaljerade delbetyg inom respektive temaområde [här](#).

Bilaga 2: Exempel på förbättringar per bank 2019

Här följer en översikt över konkreta förbättringar som respektive bank gjort under året. Bankerna är rangordnade efter störst förbättring (i procentenheter inom parantes).

Swedbank (+5,0)

- Har börjat redovisa arbetet med att implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker.
- Infört nolltolerans mot kärnvapen, även mot underhåll av befintliga kärnvapensystem.
- Antagit flera nya riktlinjer mot kontroversiell vapenexport som både gäller vid investeringar och vid finansiering av företag.
- Antagit flera nya hållbarhetsriktlinjer för bankens investeringar och utlåning:
  - o Att energibolag måste anta en omställningsplan för att följa Parisavtalet och fasa ut kol och okonventionella fossilkällor som oljesand och utvinning i Arktis.
  - o Att företag ska ha ett proaktivt jämställdhetsarbete och nolltolerans mot diskriminering och sexuella trakasserier.
- Gjort tillägg i sin skattepolicy som tidigare bara handlade om bankens egna skattebetalningar. Nu tar banken ställning mot aggressiv skatteplanering och skriver att banken inte ska bistå kunder i finansiella upplägg som helt eller huvudsakligen handlar om aggressiv skatteplanering, även om det strikt sett skulle vara legalt. Banken ska tillämpa en försiktig bedömning vid tveksamma fall. Banken lovar också att inte söka speciella skatteavtal (tax rulings) i skatteparadis för att betala lägre skatt.
- Har slutat investera i tobaksbolag på grund av hälsoeffekter och hållbarhetsproblem i produktionsledet.
- Skrivit under Science-based targets som innebär åtagande att ställa om verksamheten inklusive den finansiella i linje med Parisavtalet.
- Skrivit under Women's Empowerment Principles som innebär ett åtagande att stärka kvinnors rättigheter och möjligheter.

Danske Bank (+4,7)

- Börjat redovisa i detalj hur banken röstar på bolagsstämmor.
- Börjat redovisa exempel på påverkansdialoger, men nämner inte företagens namn.
- Har åtagit sig att börja implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker. En uppdatering om arbetet ska redovisas senast januari 2020.
- Har fått en första kvinna i ledningsgruppen och antagit ett nytt mål om att ledningsgruppen ska bestå av en fjärdedel kvinnor till 2020.
- Antagit flera nya hållbarhetsriktlinjer för sin finansiella verksamhet:
  - o Att företag ska redovisa och reducera sina klimatutsläpp, byta ut fossil energi mot förnybar energi och inte undergräva politiska klimatåtgärder genom företagslobbying.
  - o Att företag ska ha en maximal arbetstid för sina anställda, ett problem framförallt i låglöneländer.
  - o Att skogsföretag ska skydda skog med höga kolvärden.
  - o Att oljebolag ska genomföra vattenriskanalyser och minimera utsläpp och avfall från utvinningsverksamheten.
  - o Att vapenföretag ska respektera vapenembargon. Vid utlåning till vapenföretag ska företagen följa det internationella vapenhandelsfördraget (Arms Trade Treaty).
  - o Att gruvföretag inte ska anlägga nya kolgruvor och måste följa särskilda principer för att förhindra kränkningar av mänskliga rättigheter (Voluntary Principles on Security and Human Rights).

Nordea (+4,6)

- Ny sektorpolicy för fossila bränslen som säger att:
  - o Banken inte ska investera i företag som har mer än 10 procent av sin verksamhet inom utvinning av oljesand.
  - o Banken inte ska ge finansiellt stöd till företag vars huvudsakliga verksamhet består av okonventionell utvinning av fossila bränslen (oljesand och fracking).
  - o Att befintliga företagskunder som är aktiva inom kolkraft måste ha en plan för att fasa ut kolet.
  - o Att fossilbolag genom sin verksamhet inte får påverka skyddade naturområden, UNESCO världsarv och känsliga våtmarker negativt.
- Börjat redovisa arbetet med att implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker. Planerar att börja genomföra scenarioanalyser av investeringar och lån till stora kunder under 2019. Satt mål att till 2021 vara på god väg att anpassa den finansiella verksamheten till Parisavtalet.
- Börjat delta i ett branschinitiativ för restriktiv användning av antibiotika i livsmedelsindustrin. Nordea saknar dock ett tydligt ställningstagande i sin policy.
- Gjort tillägg i sin sektorpolicy för vapenföretag att banken bland annat förväntar sig att företagen respekterar humanitärrätten och följer FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.
- Har börjat redovisa ett par exempel på namngivna företag som banken haft påverkansarbete med.

Skandia (+3,7)

- Sänkt gränsen för investeringar i företag som är verksamma inom kolutvinning till maximalt 5 procent (tidigare 30 procent).
- Förbättrat redovisningen av klimatarbetet och har genomfört scenarioanalyser av sina investeringar.
- Förbättrad rapportering och öppenhet kring påverkansarbetet med bolag. Redovisar företagens namn, ämnesområde, mål och status för ca 400 dialogprocesser. Redovisar även namnen på de bolag som är föremål i tematiska påverkansinitiativ.
- Börjat delta i branschinitiativ för att främja restriktiv användning av antibiotika i livsmedelsindustrin samt mot företagslobbying som undergräver politiska klimatåtgärder. Skandia saknar dock tydliga ställningstagande mot detta i sin policy.
- Förtydligat vad verksamheten i skatteparadiset Luxemburg handlar om.
- Har börjat redovisa arbetet med att implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker. Har genomfört scenarioanalyser av utvalda portföljer och beskriver resultatet översiktligt.

Länsförsäkringar (+1,8)

- Slutat investera i tobaksbolag på grund av hälsoeffekter och hållbarhetsproblem i produktionsledet.
- Exkluderar företag som till mer än 5 procent är verksamma inom oljesand. Gäller egna fonder och vid diskretionära mandat.
- Sänkt gränsen för kolutvinning och kolkraft till max 5 procent av ett företags verksamhet. Undantag kan göras upp till 20 procent om företaget antingen har vetenskapligt grundade klimatmål eller om företagets verksamhet inom förnybara energi överstiger den inom fossil energi.

- Börjat delta i ett branschinitiativ för att begränsa användningen av antibiotika i livsmedelsindustrin. Länsförsäkringar saknar dock ett tydligt ställningstagande i sin policy.
- Delar av hållbarhetsrapporten är numera verifierad av tredje part.
- Börjat redovisa arbetet med att implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker. Har genomfört scenarioanalyser av utvalda portföljer och beskriver resultatet översiktligt.

SEB (+0,7)

- Börjat redovisa bankens tillgångar land för land i 19 av 22 länder där banken har verksamhet.
- Börjat redovisa svartlistade företag på grund av normbrott (kränkningar av mänskliga rättigheter, miljöförstöring etc). Tidigare redovisades bara företag inom kol och vapen.
- Hittat ett sätt att redovisa namnet på en lånekund (en vindkraftspark) inom projektfinansiering trots allmänna regler om banksekretess.
- Börjat redovisa antalet anmälningar genom bankens visselblåsningsfunktion, som även är öppen för externa intressenter, bland annat de som drabbas av företag som banken finansierar eller investerar i.
- Börjat redovisa arbetet med att implementera TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker.

Handelsbanken (+0,6)

- Beslutat att inte investera i vissa kontroversiella branscher, bland annat fossila bränslen, tobak, vapen och spelbolag, genom alla sina aktivt förvaldade fonder, då banken anser att branscherna motverkar hållbarhetsmålen. Nolltolerans gäller bland annat utvinning av oljesand och tobaksbolag, för övriga verksamheter tillåts max fem procent av företagets verksamhet.
- Börjat publicera en separat rapport om kapitalförvaltningens implementering av TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker. Rapporten är avgränsad till bankens fonder och resultatet från genomförda scenarioanalyser inom utvalda sektorer redovisas i detalj.
- Antagit en ny policy mot penningtvätt som bland annat förtydligar att banken inte ska föra anonyma konton eller motböcker, eller ha förbindelser med brevlådebanks. (Policyn antogs i mars 2018 men uppmärksammades först 2019.)
- Återupptagit redovisningen av exempel på resultat från påverkansarbetet med företag.
- Börjat exkludera investeringar i tobaksbolag på grund av hälsoeffekter och miljöproblem.

JAK Medlemsbank (+1,0)

- Antagit policy att mossar och andra naturområden med hög koldioxidintensitet inte får göras om till jordbruksmark.
- Infört GRI-index i årsredovisningen.

Ekobanken (+0,1)

- Lovar att inom tre år börja klimatredovisa enligt TCFD:s rekommendationer kring hanteringen av klimatrisker.

Bilaga 3: Kriterierna för djurskydd och bankernas poäng

Här listas de 15 principerna för djurskydd. En bank kan få mellan 0 och 1 poäng på varje princip. Banken får 1 poäng om den ställer krav i sin policy att företag och projekt som banken finansierar och investerar i ska följa principen. Om kravet är vagt formulerat eller bara ställs inom vissa finansiella verksamheter, t.ex. fonder, får banken mindre poäng. Om banken saknar en policy men kan visa att den inte har koppling till problematiken så står det "n.a."

Animal welfare

		Danske Bank	Ekobanken	Handelsbanken	JAK Medlemsbank	Länsförsäkringar	Nordea	SEB	Skandia	Swedbank
Policy principles applied on the bank's own operations										
1	Companies respect the Five Freedoms of animals.	0	1	0,5	1	0,8	0	0	0	0,5
2	Animal testing for testing cosmetics is unacceptable.	0	1	0	1	0,8	0	0	0	0
3	Requirements are set for the use of laboratory animals for manufacturing medical products in order to limit animal suffering and the number of animals used as much as possible and demonstrably look for alternatives to animal testing (the so-called 3R-strategy).	0	n.a.	0	n.a.	0	0	0	0	0
4	Genetic modification of animals for food and the production of derived food products is unacceptable, unless clear animal welfare benefits can be demonstrated.	0	1	0	1	0,8	0	0	0	0
5	Capturing and/or keeping animals for their skin or fur and manufacturing, trading and selling (derived) fur products is unacceptable.	0	1	0	1	0	0	0	0	0
6	Extremely restricted housing methods including calves in crates, hens in battery cages and sows in feeding cubicles are unacceptable.	0	1	0	1	0,5	0	0	0	0
7	Companies shift from intensive livestock farming to animal friendly production.	0	1	0	1	0	0	0	0	0
8	Livestock farming companies are certified according to the criteria of certification schemes that include animal welfare requirements (mentioned in section 2.1.2).	0	1	0	0,5	0	0	0	0	0
9	Fish farms are certified according to the criteria of certification schemes that include animal welfare requirements (mentioned in section 2.1.2).	0	1	0	n.a.	0	0	0	0	0
10	Companies guarantee the welfare of animals held captive for activities that have an educational and nature protection objective and in which wild animals are involved in any way (such as zoos).	0	1	0	1	0	0	0	0	0
11	Entertainment activities in which wild animals are involved (including circuses, dolphinariums, fighting games with animals and shows and exhibitions with animals) are unacceptable.	0	1	0	1	0	0	0	0	0
12	Companies reduce the time limit of animal transport to a maximum of 8 hours.	0	1	0	1	0,8	0	0	0	0
13	Companies apply a prudent use of antimicrobial medicines (antibiotics) in food-producing animals in order to minimize antimicrobial resistance.	0	1	0,5	1	0,5	0,5	0	0,5	1
14	Companies integrate animal welfare criteria into their procurement and operational policies.	0	1	0	1	0	0	0	0	0
15	Companies include clauses on the compliance with criteria on animal welfare in their contracts with subcontractors and suppliers.	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Final score		0%	100%	7%	96%	27%	3%	0%	3%	10%